

Lokalna razvojna strategija 2014-2020

Nositelj izrade LRS LAG SAVA:

Regionalna razvojna agencija Zagrebačke Županije

OŽUJAK 2016

SADRŽAJ

UVOD	8
I Značajke područja LAG-a.....	10
1. Opće zemljopisne značajke	10
1.1. Površina.....	10
1.2. Reljefne karakteristike.....	10
1.3. Klimatske karakteristike.....	11
1.4. Kulturna, povijesna i prirodna baština	11
1.5. Natura 2000.....	13
1.6. Kulturna dobra.....	14
1.7. Društvena infrastruktura.....	16
2. Demografske i socijalne značajke područja	17
2.1. Osnovni demografski podaci o stanovništvu	17
2.2. Demografski trendovi.....	18
2.3. Stanje civilnog društva	19
2.4. Obrazovna struktura stanovništva	19
2.5. Školstvo.....	19
2.6. Kultura.....	20
3. Gospodarske značajke područja	20
3.1. Glavne gospodarske značajke	20
3.2. Glavne gospodarske djelatnosti.....	20
4. Kvaliteta života i stanje infrastrukture	21
4.1. Promet	21
4.1.2. Željeznička infrastruktura	23
4.2. Opskrba energijom	23
4.3. Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda.....	24
4.4. Gospodarenje otpadom.....	24

4.5. Telekomunikacije	25
II SWOT ANALIZA S ANALIZOM RIZIKA	25
1 REZULTATI ANALIZE STANJA I NAČIN IZRADE SWOT ANALIZE	25
2. TABLIČNI PRIKAZ SWOT ANALIZE	27
III OPIS STRATEGIJE (VIZIJA, CILJEVI, MJERE)	29
1. Strateški ciljevi i pokazatelji	29
2. Prioriteti.....	30
3. Mjere i definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti.....	31
3.1. Indikatori za ostvarenje ciljeva	32
3.2. Odabir Mjera za dostizanje strateških ciljeva	36
4. Opis odabira projekta na nivou LAG-a	41
5. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje.....	44
6. Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR).....	45
IV Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS	46
V Akcijski plan provedbe LRS	47
1. Tijek provedbe LRS na nivou svake godine unutar programskog razdoblja 2014 – 2020 ..	47
2. Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014 – 2020	48
VI Način praćenja i provedbe LRS (način upravljanja provedbom, nadzora provedbe i ocjenjivanja uspješnosti provedbe strategije).....	49
1. Opis praćenja provedbe LRS.....	49
2. Plan praćenja i evaluacije učinaka provedbe.....	51
3. Opis procjene LRS	53
VII Opis sposobnosti provedbe LRS.....	53
1. Ljudski kapacitet za provedbu LRS	53
2. Financijski kapacitet za provedbu LRS.....	54
3. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007 – 2013	54

4. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER.....	54
VII Financijski plan.....	55
1. Financiranje rada LAG-a (izvori financiranja.....	55
2. Financiranje provedbe LRS.....	55
3. Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata	55
VIII ZAKLJUČAK	57

POPIS KRATICA:

APPRRR	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
CLLD	Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice (eng. Community-Led Local Development)
CMEF	Zajednički okvir za praćenje i evaluaciju (eng. Common Monitoring and Evaluation Framework)
EK	Europska komisija
EMRR	Europska mreža za ruralni razvoj (eng. ENRD)
EPFRR	Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj
ERS	Evaluacijska radna skupina
ESF fondovi	Europski strukturni i investicijski fondovi (EPFRR, EFPR, EFRR, ESF i KF)
EU	Europska unija
IPARD	Instrument pretpristupne pomoći za ruralni razvoj
JLS	Jedinica lokalne samouprave
LAG	Lokalna akcijska grupa
LEADER	Liaisons Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
LRS	Lokalna razvojna strategija
MP	Ministarstvo poljoprivrede
MRRFEU	Ministarstvo regionalnoga razvoja i fondova Europske unije
OIE	Obnovljivi izvori energije
OO	Ocjenjivački odbor
OPG	Obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo
PG	Poljoprivredno gospodarstvo
PRR/Program	Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.
UO	Upravni odbor
UT	Upravljačko tijelo
ZPP	Zajednička poljoprivredna politika

POPIS PRILOGA:

PRILOG 1 – Popis školskih institucija na području LAG-a

PRILOG 2 – Korištenje poljoprivrednih površina prema kulturi po JLS

PRILOG 3 – Analiza rizika analizom rizika

PRILOG 4- Prikaz prihvatljivih troškova i korisnika mjera

PRILOG 5- Popis održanih radionica/sastanaka s temama i sudionicima

PRILOG 6 – Projektni prijedlozi pristigli sa radionica

POPIS TABLICA:

Tablica 1: Površine i broj stanovnik LAG-a SAVA

Tablica 2: Zaštićena područja u Zagrebačkoj županiji

Tablica 3: Popis broja stanovnika po JLS

Tablica 4: Starosna struktura stanovnika LAG-a SAVA

Tablica 5: Prosječna starost stanovnika po JLS

Tablica 6: Poduzetničke zone na području LAG-a

Tablica 7: Prioriteti razvoja sukladno ciljevima

Tablica 8: Popis mjera svrhu ostvarivanja ciljeva i prioriteta

Tablica 9: Indikatori za postizanje cilja 1

Tablica 10: Indikatori za postizanje cilja 2

Tablica 11: Indikatori za postizanje cilja 3

Tablica 12: Leader specifični ciljevi

Tablica 13: Prioriteti PRR i mjere u svrhu provedbe

Tablica 14: Mjere za dostizanje strateških ciljeva

Tablica 15: Uvjeti i kriteriji za korištenje svake pojedine mjere

Tablica 16: Kriteriji za odabir Povjerenstva za procjenu i odabir projektnih prijedloga

Tablica 17: Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR)

Tablica 18: Tablični prikaz udjela pojedinih sektora u LAG-u SAVA

Tablica 19: Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014-2020

Tablica 20: Plan praćenja i evaluacije učinaka provedbe

Tablica 21: Fokus područja i mjerljive indikacije

Tablica 22: Alokacija sredstava po godinama i mjerama

POPIS SLIKA

Slika 1 : Karta Natura 2000 područja Zagrebačke županije

Slika 2: Postojeće i planirano stanje autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Zagrebačke županije

Slika 3: Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije

UVOD

Potaknuti željom za zajedničkim razvojem, civilnom i javnom inicijativom 17.10.2013. godine, osnovana je LOKALNA AKCIJSKA GRUPA „SAVA“.

Pripremne radnje i komunikacija svih dionika krenula je još početkom 2013. godine, te je zajedničkim planiranjem razvoja stvorena i ova Lokalna razvojna strategija, koja koristi kao planski dokument razvoja područja LAG-a „SAVA“

Primjena LEADER procedura za ruralni razvoj, ali i sveopćeg održivog ruralnog razvoja glavni je cilj osnivanja.

U cilju što boljeg funkcioniranja LAG-a, stvoreno je partnerstvo raznih dionika iz civilnog, javnog i privatnog sektora s njenog područja i izvan njega koji su kroz participacijski proces sudjelovali u izradi LRS-a vodeći se načelima LEADER pristupa.

Također prilikom osnivanja udruge, te prilikom izrade LRS, primjenjivana su LEADER načela, putem kojih su zadovoljavani kriteriji lokalnog razvoja.

LEADER načela koja su korištena u primjeni i izradi Lokane razvojne strategije su:

- **Pristup temeljen na osobitostima područja**
- **Pristup odozdo prema gore**
- **Partnerski pristup i lokalna akcijska skupina**
- **Inovacije**
- **Integralni pristup**
- **Umrežavanje i suradnja**
- **Lokalno financiranje i upravljanje projektima**

Nakon primjene LEADER načela, pristupilo se izradi opisa osnovnih karakteristika područja, te je na radionicama došlo do zaključaka koji su formirali viziju, ciljeve, prioritete i projekte LAG-a SAVA.

ISKAZNICA LAG SAVA

ISKAZNICA LAG-a SAVA			
Naziv LAG-a	Lokalna akcijska grupa „SAVA“		
Naziv LAG-a na engleskom	Local Action Group „SAVA“		
Adresa	Zelengaj 15, 10290 Zaprešić		
OIB	07345374254		
MB	04120833		
Telefon	01 4008 135		
Mobitel	095 5937 630		
Web stranica	www.lagsava.hr		
e-mail	info@lagsava.hr		
Datum osnivanja			
17.10.2013.			
Registarski broj udruge			
01002966			
Popis jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLS) s brojem pripadajućih naselja koja su obuhvaćena LAG-om:			
Naziv JLS	Broj naselja	Broj stanovnika	Površina (km ²)
1. Grad Jastrebarsko	60	15.866	226,58
2. Grad Samobor	78	37.633	
3. Grad Sveta Nedjelja	14	18.059	39,49
4. Grad Zaprešić	9	25.223	53,64
5. Općina Brdovec	13	11.134	37,51
6. Općina Dubravica	10	1.437	20,47
7. Općina Klinča Sela	14	5.231	77,31
8. Općina Luka	5	1.351	17,18
9. Općina Marija Gorica	10	2.233	17,10
10. Općina Pušća	8	2.700	17,07
11. Općina Stupnik	3	3.735	24,88
LAG UKUPNO	224	124.602,00	781,81

I Značajke područja LAG-a

1. Opće zemljopisne značajke

1.1. Površina

Lag SAVA, s površinom od 781,81 km² i 124.602 stanovnika (izvor: popis stanovništva 2011. godine) jedan je od prostorno većih i gušće naseljenijih LAG-ova u Hrvatskoj.

Smješten je u središnjem dijelu Republike Hrvatske, okružujući sa južne i zapadne strane glavni grad Republike Hrvatske - Zagreb. Na sjeveru graniči s Krapinsko-zagorskom, na jugozapadu s Karlovačkom županijom, a dio sjeverozapadne granice LAG-a ujedno je i državna granica Republike Hrvatske sa Republikom Slovenijom. Detaljne informacije o površinama nalaze se u tablicama

JLS	Površina [ha]	Površina [km ²]	Broj stanovnika	Gustoća [st/km ²]
BRDOVEC	3.750,69	37,51	11.134	296,85
DUBRAVICA	2.046,53	20,47	1.437	70,22
JASTREBARSKO	22.658,24	226,58	15.866	70,02
KLINČA SELA	7.731,01	77,31	5.231	67,66
LUKA	1.717,84	17,18	1.351	78,65
MARIJA GORICA	1.710,18	17,10	2.233	130,57
PUŠĆA	1.706,54	17,07	2.700	158,21
SAMOBOR	25.058,30	250,58	37.633	150,18
STUPNIK	2.488,45	24,88	3.735	150,09
SVETA NEDJELJA	3.949,16	39,49	18.059	457,29
ZAPREŠIĆ	5.364,20	53,64	25.223	470,21
LAG UKUPNO	78.181,14	781,81	124.602,00	

Tablica 1: Površine i broj stanovnik LAG-a SAVA

1.2. Reljefne karakteristike

LAG je smješten na jugozapadu Panonske zavale, a rubnim ga dijelom sa zapada dotiču periferni ogranci Dinarida. Zbog toga se ističe reljefna raznolikost, s prevladavajućim nizinskim područjima. Nizinska područja nadmorske visine do 200 m prevladavaju uz rijeku Savu i Krapinu, brežuljkasti krajevi i pobrđa nadmorske visine 200-500 m prevladavaju u Općinama: Marija Gorica, Pušća, Dubravica, Luka te Gradovima: Zaprešić, Samobor i Jastrebarsko (Marijagoričko pobrđe, Vukomeričke gorice, predgorja Medvednice, Žumberka i Samoborskog gorja), dok samo viši dijelovi Samoborskog gorja premašuju nadmorsku visinu od 500 m.

U skladu s reljefnim obilježjima, raspored površinskih voda obilježavaju stalni vodotoci kojima dominiraju rijeke Sava, Krapina, Lonja, Kupa, te hidromelioracijski kanali. Zapadnim dijelom dominiraju brojni potoci koji se slijevaju s brdskih i gorskih predjela Samoborskog gorja, Žumberka i Medvednice u glavne odvodnice, Savu i Krapinu.

1.3. Klimatske karakteristike

Glavna obilježja klime uklapaju se u opće klimatske uvijete zapadnog dijela Panonske nizine. Ovo područje nalazi se unutar pojasa umjerenih širina, s izraženim godišnjim dobima, gdje se miješaju utjecaji euroazijskog kopna, Atlantika i Sredozemlja. Prema Köppenovoj klasifikaciji, pripada klimatskom području "Cfwbx". To je umjereno topla kišna klima, u kojoj nema suhog razdoblja tijekom godine i oborine su jednoliko razdijeljene na cijelu godinu. Najsuši dio godine javlja se u hladno godišnje doba. Srednja mjesečna temperatura najhladnijega mjeseca je -3 °C, a srednja mjesečna temperatura najtoplijega mjeseca +22 °C.

1.4. Kulturna, povijesna i prirodna baština

Potpuna i sustavna inventarizacija biološke i krajobrazne raznolikosti na području LAG-a provesti će se sustavno u narednom periodu a koristiti će se podaci Javnih ustanova za upravljanje zaštićenim područjima i drugim zaštićenim dijelovima prirode na području Zagrebačke Županije „Zeleni prsten“.

Zaštićena područja na području LAG-a SAVA

Područje	Kategorija zaštite	Godina proglašenja	Administrativno područje
Zapadni dio Medvednice	park prirode – upravlja JU Park prirode Medvednica	1981.	Općina Jakovlje, Općina Bistra, Grad Zaprešić
Žumberak-Samoborsko gorje	park prirode – upravlja JU Park prirode Žumberak-Samoborsko gorje	1999.	Grad Samobor, Grad Jastrebarsko, Općina Žumberak, Općina Krašić, Općina Klinča Sela
Brežuljak kod Smerovišća	posebni botanički rezervat	1963.	Grad Samobor
Cret Dubravica	posebni botanički rezervat	1966.	Općina Dubravica
Jastrebarski lugovi	posebni ornitološki rezervat	1967.	Općina Klinča Sela
Strmec - Sava	posebni ornitološki rezervat	1970.	Grad Sv. Nedelja, Grad Samobor
Crna Mlaka	posebni ornitološki rezervat	1980.	Grad Jastrebarsko
Stupnički lug	posebni rezervat šumske vegetacije	1964.	Općina Stupnik
Japetić	posebni rezervat šumske vegetacije	1975.	Grad Jastrebarsko
Tepec – Palačnik – Stražnik	park šuma	1970.	Grad Samobor
Okić-grad	značajni krajobraz	1970.	Grad Samobor
Otruševačka spilja	spomenik prirode geomorfološki	1974.	Grad Samobor
Samobor - Park u Langovoj 39	spomenik parkovne arhitekture	1962.	Grad Samobor
Lug Samoborski – park oko dvorac	spomenik parkovne arhitekture	1964.	Grad Samobor
Park Bistrac	spomenik parkovne arhitekture	1969.	Grad Samobor
Jastrebarsko- park uz dvorca	spomenik parkovne arhitekture	1964.	Grad Jastrebarsko
Samobor - Park Mojmir	spomenik parkovne arhitekture	1976.	Grad Samobor
Samobor - Tisa	spomenik parkovne arhitekture	1963.	Grad Samobor

Tablica 2: Zaštićena područja u Zagrebačkoj županiji

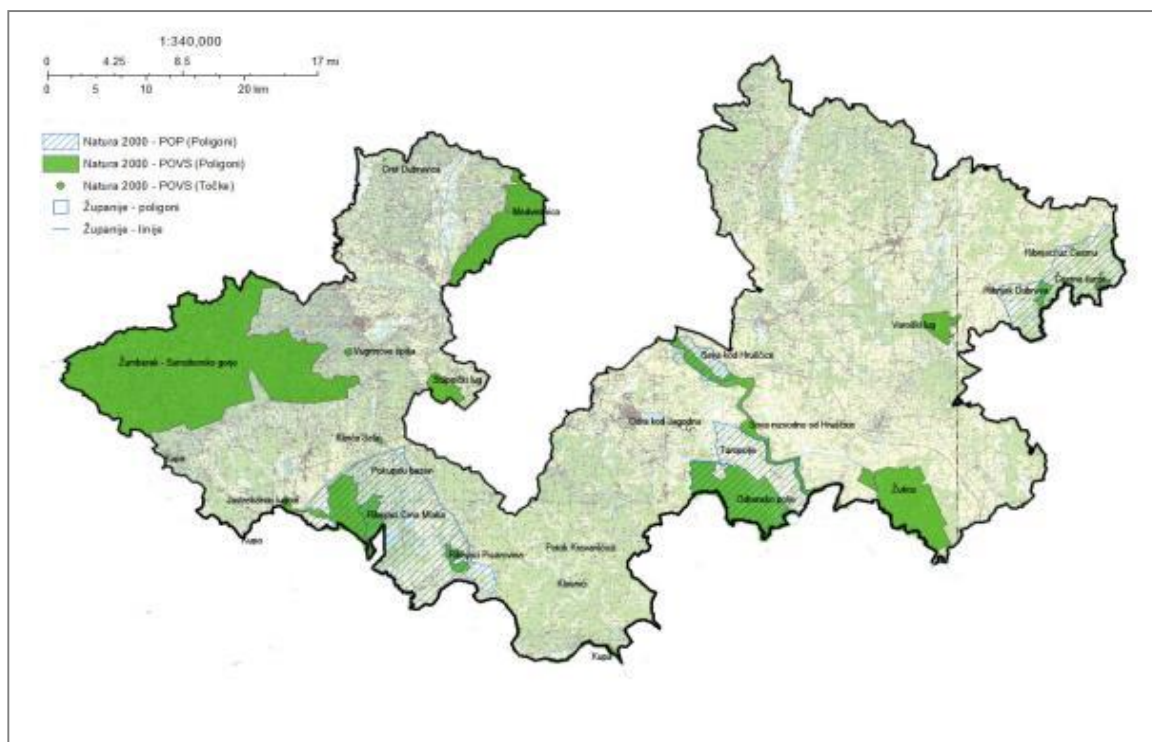
1.5. Natura 2000

Ekološka mreža RH (Natura 2000)

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (NN 124/2013), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000.

Ekološku mrežu RH (mrežu Natura 2000) prema članku 6. Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/2013) čine područja očuvanja značajna za ptice - POP (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja divljih vrsta ptica od interesa za Europsku uniju, kao i njihovih staništa, te područja značajna za očuvanje migratornih vrsta ptica, a osobito močvarna područja od međunarodne važnosti) i područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove - POVS (područja značajna za očuvanje i ostvarivanje povoljnog stanja drugih divljih vrsta i njihovih staništa, kao i prirodnih stanišnih tipova od interesa za Europsku uniju). Ekološka mreža Republike Hrvatske obuhvaća 36,67% kopnenog teritorija i 16,39% obalnog mora, a sastoji se od 571 poligonskog Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (POVS), 171 točkastih Područja očuvanja značajnih za vrste i stanišne tipove (najvećim dijelom špiljski objekti) (POVS) te 38 poligonskih Područja očuvanja značajnih za ptice (POP). Natura 2000 je ekološka mreža sastavljena od područja važnih za očuvanje ugroženih vrsta i stanišnih tipova Europske unije. Njezin cilj je očuvati ili ponovno uspostaviti povoljno stanje više od tisuću ugroženih i rijetkih vrsta te oko 230 prirodnih i poluprirodnih stanišnih tipova.

Do sada je u ovu ekološku mrežu uključeno oko 30.000 područja na gotovo 20% teritorija EU što je čini najvećim sustavom očuvanih područja u svijetu skorog izumiranja. Natura 2000 je temeljni program kojim Europska unija pokušava zaustaviti negativne trendove na svojem teritoriju.

Slika 1 : Karta Natura 2000 područja Zagrebačke županije

Izvor: Državni zavod za zaštitu prirode, Baza podataka NATURA 2000 područja u hrvatskoj, Obrada: Javna ustanova Zeleni prsten Zagrebačke županije, 2014.

Prema karti Natura 2000 područja Zagrebačke Županije vidljivo je da područje LAG-a SAVA djelomično obuhvaća prostor ekološke mreže Natura 2000 i na tom području potrebno je provoditi posebne mjere zaštite okoliša i prirode.

1.6. Kulturna dobra

Na području LAG-a nalaze se mnoga kulturna dobra upisana u Registar kulturnih dobara RH, (pojedinačnih, kulturno povijesnih cjelina i kulturnih krajolika). Bogata kulturna baština i zaštićene tradicijske vrijednosti, ne prepoznaju se, ne vrednuju i ne koriste se u dovoljnoj mjeri kao jedan od značajnih razvojnih resursa LAG-a

Nedovoljna su financijska sredstva za sustavnu obnovu kulturne baštine, stoga je nužno korištenje svih raspoloživih izvora financiranja, posebice onih bespovratnih.

U nastavku se nalazi popis kulturnih dobara sa područja LAG-a SAVA

- Stari grad Okić
- Novi dvori Zaprešički – gospodarske građevine, Zaprešić
- Dvorac Kerestinec, Kerestinec
- Dvorac Erdödy, Jastrebarsko
- Kurija Kiepach, Bregana

- Kurija Rauch, Donja Pušća
- Grkokatolički kompleks, Stmrec Pribički

Prema procjenama Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, stanje očuvanosti i kvalitete prostora s konzervatorskog gledišta je različito u pojedinim dijelovima Lag-a. Tako je u Savskoj nizini prisutan snažan pritisak urbanizacije izazvane imigracijom stanovništva i širenjem metropolitanskih funkcija u osjetljivi ruralni prostor. Imigracija stanovništva velikim dijelom je posljedica ratnih razaranja tijekom Domovinskog rata, kao i povećanjem cijene životnog standarda u Gradu Zagrebu. Ovi procesi u prostoru rezultiraju širenjem naselja, izgradnjom velikih prometnih i energetske sustava, gospodarskih i poslovnih zona sa sljedećim posljedicama:

- stihijska transformacija povijesnih naselja,
- spajanje naselja izgradnjom uz gubitak krajobraznih vrijednosti i orijentacije u prostoru,
- zapuštanje objekata tradicijskog graditeljstva,
- ugrožena brojna arheološka nalazišta.

U brdskim i rubnim dijelovima LAG-a (Samoborsko gorje, Plešivica, Prigorje) prisutno je napuštanje područja i gubitak ruralnog stanovništva, a time i tradicionalnih djelatnosti. Istovremeno se javljaju novi oblici korištenja prostora koji ugrožavaju još uvijek visoke vrijednosti prostora i baštine. Radi se o ubrzanom širenju tzv. vikend izgradnje neprihvatljivog oblikovanja na neprimjerenim lokacijama, a veliki problem predstavlja i eksploatacija mineralnih sirovina. Posljedice toga su: propadanje seoskih naselja i tradicijske izgradnje, degradacija povijesnih i krajobraznih vrijednosti, stvaranje krive slike o tradiciji građenja.

Pojačana urbanizacija, razvitak privatnog sektora i poduzetništva donose nove izazove u očuvanju povijesnih gradova i naselja. S jedne strane to je pritisak predimenzioniranih proširenja, adaptacijama, nerijetko i rušenjem povijesnih zgrada unutar zaštićenih cjelina, dok s druge strane savjesni i kulturno svjesni investitori otvaraju mogućnost kvalitetne obnove i prihvatljivih zahvata na povijesnom graditeljstvu. Općenito, glavni problem predstavlja otpor investitora prema korištenju tradicionalnih ili srodnih tehnika i materijala u obnovi zgrada. Pomanjkanje financijskih sredstava vlasnika za kvalitetno i konzervatorski prihvatljivo održavanje dovodi do zapuštanja i propadanja kuća, posebno onih s drvenim konstrukcijama ili primjene jeftinijih zamjenskih materijala i elemenata (plastična stolarija, neprikladni pokrov i sl.).

U ruralnim cjelinama i naseljima također glavni problem predstavlja održavanje i obnova povijesnih stambenih i gospodarskih zgrada s obzirom na tradicijske tehnike građenja drvom i kamenom. Otežano je i praćenje zahvata na kućama, budući da u manjim naseljima nisu dnevno prisutne nadležne službe.

Tradicijsko graditeljstvo kao izrazita vrijednost ovog prostora izloženo je propadanju, a naročito su ugrožene stambene i gospodarske građevine. Radi se o velikom broju tradicijskih građevina raspoređenih po čitavom području LAG-a.

Stanje većine pojedinačnih građevina – kulturnih dobara načelno se može smatrati dobrim ili zadovoljavajućim. Zahvati na njima provode se uz konzervatorski nadzor, a izvori financiranja su: Ministarstvo kulture, Zagrebačka županija, gradovi, općine, odnosno vlasnici. Najveći udio u financiranju zaštitnih radova imaju sakralne građevine. Ovdje ujedno ne postoje problemi vlasništva, namjene i adaptacije, te se obnova odvija uglavnom prema planu i raspoloživim sredstvima. Problematično je stanje građevina i kompleksa koji nemaju uređene vlasničke odnose ili način korištenja, kao što su primjerice neki dvorci.

U nekim dvorcima smještene su zdravstvene ili socijalne ustanove (Dvorac Laduč), državna arhiva (Dvorac Januševac), gdje se pokazalo da je bilo koja namjena i korištenje uz suradnju s konzervatorskom službom bolja od stanja napuštenosti. Najbolji primjer korištenja i gospodarenja povijesnim kompleksom je dvorac Lužnica u vlasništvu Družbe sestara milosrdnica gdje se osim održavanja dvorca i perivoja, te kvalitetnih kulturnih programa, već primjenjuju i napredni energetske sustavi.

1.7. Društvena infrastruktura

Zdravstvo

Na području LAG-a organizirana je zdravstvena skrb putem doma zdravlja Zagrebačke županije. Ispostave se nalaze u Zaprešiću, Samoboru i Jastrebarskom.

Na području LAG-a organizirana je zdravstvena usluga obiteljske medicine, dentalne zdravstvene zaštite, zdravstvena zaštita žena, zdravstvena zaštita predškolske djece, laboratorijska dijagnostika, patronažna zdravstvena zaštita, medicina rada i športa, ljekarnička djelatnost, zdravstvena njega u kući i palijativna skrb.

Također sve je veći broj privatnih zdravstvenih poliklinika i institucija.

Socijalna skrb

Na području LAG-a djeluju 3 centra za socijalnu skrb (Zaprešić, Samobor, Jastrebarsko) koji djeluju sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi.

Briga i smještaj za starije i nemoćne osobe na području LAG-a provodi se kroz smještaj u obiteljske domove, domove socijalne skrbi te udomiteljske obitelji.

Usluge smještaja starijim i nemoćnim osobama na području LAG-a pružaju fizičke i pravne osobe, vjerske zajednice, udruge te udomiteljske obitelji.

2. Demografske i socijalne značajke područja

2.1. Osnovni demografski podaci o stanovništvu

LAG SAVA na svom području, prema popisu stanovništva iz 2011. godine, broji 124.602 stanovnika.

U nastavku se nalazi tablica sa popisom broja stanovnika po pojedinoj JLS, te popis stanovništva prema spolu.

JLS	BROJ STANOVNIKA	M	Ž
BRDOVEC	11134	5417	5717
DUBRAVICA	1437	707	730
JASTREBARSKO	15866	7587	8279
KLINČA SELA	5231	2511	2720
LUKA	1351	656	695
MARIJA GORICA	2233	1105	1128
PUŠĆA	2700	1320	1380
SAMOBOR	37633	18140	19493
STUPNIK	3735	1807	1928
SVETA NEDELJA	18059	8844	9215
ZAPREŠIĆ	25223	11995	13228
UKUPNO	124602	60089	64513

Tablica 3: Popis broja stanovnika po JLS

Od ostalih demografskih pokazatelja u nastavku se nalazi starosna struktura stanovnika LAG-a SAVA:

JLS	0-19	20-59	60+
-----	------	-------	-----

BRDOVEC	2387	6318	2429
DUBRAVICA	269	799	369
JASTREBARSKO	3232	8627	4007
KLINČA SELA	1168	2780	1283
LUKA	276	748	327
MARIJA GORICA	423	1235	575
PUŠČA	596	1466	638
SAMOBOR	7943	21062	8628
STUPNIK	816	2203	716
SVETA NEDJELJA	4106	10236	3717
ZAPREŠIĆ	5379	14821	5023

Tablica 4: Starosna struktura stanovnika LAG-a SAVA

Prosječna starost stanovništva LAG-a SAVA je 41,3 godine, u nastavku se nalazi tablica sa prikazom starosti stanovništva po JLS:

JLS	PROSJEČNA STAROST
BRDOVEC	40,6
DUBRAVICA	43
JASTREBARSKO	42,7
KLINČA SELA	41,7
LUKA	42,1
MARIJA GORICA	43,1
PUŠČA	41,1
SAMOBOR	41,1
STUPNIK	39,8
SVETA NEDJELJA	39,5
ZAPREŠIĆ	39,9

Tablica 5: Prosječna starost stanovnika po JLS

2.2. Demografski trendovi

Demografski trendovi na području LAG-a SAVA su pozitivni, odnosno u proteklom razdoblju došlo je do značajnog broja porasta stanovnika sagledano na ukupnoj razini. No ono što zabrinjava je smanjenje broja stanovnika na ruralnom području, te će se razvojni ciljevi morati usmjeriti prema osiguranju opstanka ruralnog prostora.

U periodu 2002.-2011. najveći ukupni prirodni rast imali su gradovi Sveta Nedjelja: 438 i Zaprešić: 435, a najveći prirodni pad gradovi Jastrebarsko -765 i Samobor: -475.

Bolji pokazatelj trenda reprodukcije svakako je vitalni indeks koji pokazuje relativne odnose broja rođenih i umrlih osoba, pa je primjereniji za usporedbu pojedinih prostornih jedinica; Indeks veći od 100, označava proširenu reprodukciju stanovništva (broj stanovnika povećava se prirodnom promjenom). Značajnije promjene na području LAG-a imale su jedinice lokalne samouprave, Brdovec (167,1), Sveta Nedjelja (151,7) i Pušća (143,5).

2.3. Stanje civilnog društva

Civilno društvo na području LAG-a ima dobru tradiciju i preko raznovrsnih udruga zastupljene su sve ključne djelatnosti, no ukupna je ocjena da se sektor uvelike tek razvija. Prema uvidu u raspoložive podatke, najviše je sportskih udruga; slijede gospodarske, tehničke, kulturne, humanitarne, udruge za zaštitu prava, udruge koje okupljaju i štite djecu, mladež i obitelj, udruge Domovinskog rata, zdravstvene i socijalne, ekološke, udruge za okupljanje i zaštitu žena, a znatno je manje udruga koje su duhovne, hobističke, nacionalne, znanstvene, prosvjetne i etničke.

2.4. Obrazovna struktura stanovništva

LAG SAVA u svojoj obrazovnoj strukturi u potpunosti prati prosjek Zagrebačke Županije i trendove u RH.

2.5. Školstvo

Na području LAG-a SAVA organizirani su svi oblici obrazovanja od predškolskog odgoja do znanstvenih institucija.

Sve JLS imaju organiziran predškolski odgoj koji je uglavnom sufinanciran od strane JLS-a.

Osnovnoškolsko obrazovanje je na zadovoljavajućoj razini te su sva djeca zbrinuta na području svoje JLS.

Srednjoškolsko obrazovanje konstantno podiže razinu kvalitete nastave i broja učeničkih mjesta u školama, te je trend da srednje škole organiziraju nastavu cjeloživotnog obrazovanja i doškolovanja.

Na području LAG-a aktivna je i znanstvena institucija koje omogućavaju stanovnicima LAG-a i okolnih područja da steknu najviše razine obrazovanja na području LAG-a SAVA.

Jedna od aktivnih članica LAG-a je Veleučilište Baltazar iz Zaprešića, te je samim time omogućeno da se i radu LAG-a pristupa na znanstven i stručan način.

Veleučilištu Baltazar Zaprešić za kvalitetu ukupne nastavne djelatnosti u području visokoga obrazovanja za poslovnu ekonomiju i menadžment dodijeljen je Certifikat ISO 9001.

Veleučilišt Baltazar izvodi više različitih studija iz više različitih znanstvenih polja i to: stručni preddiplomski studij Poslovanja i upravljanja; u znanstvenom području društvenih znanosti, znanstvenom polju ekonomija, s usmjerenjima Poslovna ekonomija i financije, Menadžment u kulturi i Menadžment uredskog poslovanja.

U prilogu 1 dokumenta nalazi se popis školskih institucija sa područja LAG-a

2.6. Kultura

Na području LAG-a u funkciji su knjižnice, centar za kulturu, pučka otvorena učilišta te muzeji.

Osim programa pučkih učilišta i centara za kulturu (programi koji su svoju važnost potvrdili na županijskoj i državnoj razini: Samoborska glazbena jesen, Susreti Ivice Kičmanovića u Zaprešiću i dr.); postoji niz organiziranih kulturnih manifestacija koji su popraćeni raznolikim kulturnim programom, što bogati turističku i kulturnu ponudu LAG-a SAVA

Obnova i uređenje spomeničke baštine doprinosi poboljšanju cjelokupne turističke ponude LAG-a, te time i gospodarskom razvitku.

3. Gospodarske značajke područja

3.1. Glavne gospodarske značajke

LAG SAVA nalazi se na gospodarski razvijenom području, te su glavne značajke područja razvijena gospodarska infrastruktura i poduzetničke zone, koje omogućavaju pozitivnu klimu za razvoja gospodarstva.

U sljedećoj tablici nalazi se prikaz poduzetničkih zona na području LAG-a

Grad/Općina	Poduzetnička zona	Površina zone (ha)
JASTREBARSKO	Jalševac	333
SAMOBOR	Samobor	40
SVETA NEDJELJA	Novaki	100
SVETA NEDJELJA	Rakitje	51,5
SVETA NEDJELJA	Sveta Nedelja	120
ZAPREŠIĆ	Radna zona - Jug	103
BRDOVEC	Drenje Ključ Brdovečki	21
BRDOVEC	Javorje	9
BRDOVEC	Savski Marof	48,7
DUBRAVICA	Vučilićevo Prosinec	8,5
KLINČA SELO	Klinča Selo	38
KLINČA SELO	Donja Zdenčina	68
LUKA	Luka	64,44
MARIJA GORICA	Kraj donji-istočni dio	10,2
STUPNIK	Radna zona Stupnik	86,15
PUŠĆA	Zona mješovite namjene Donja Pušća	12,63

Tablica 6: Poduzetničke zone na području LAG-a

3.2. Glavne gospodarske djelatnosti

Glavne gospodarske djelatnosti na području LAG-a su: Prerađivačka industrija, Prehrambena industrija, trgovina i poljoprivreda.

Najznačajnija gospodarska grana za ovu LRS svakako je poljoprivreda, te se u prilogu 2 nalazi detaljan prikaz korištenih poljoprivrednih površina prema kulturi po JLS.

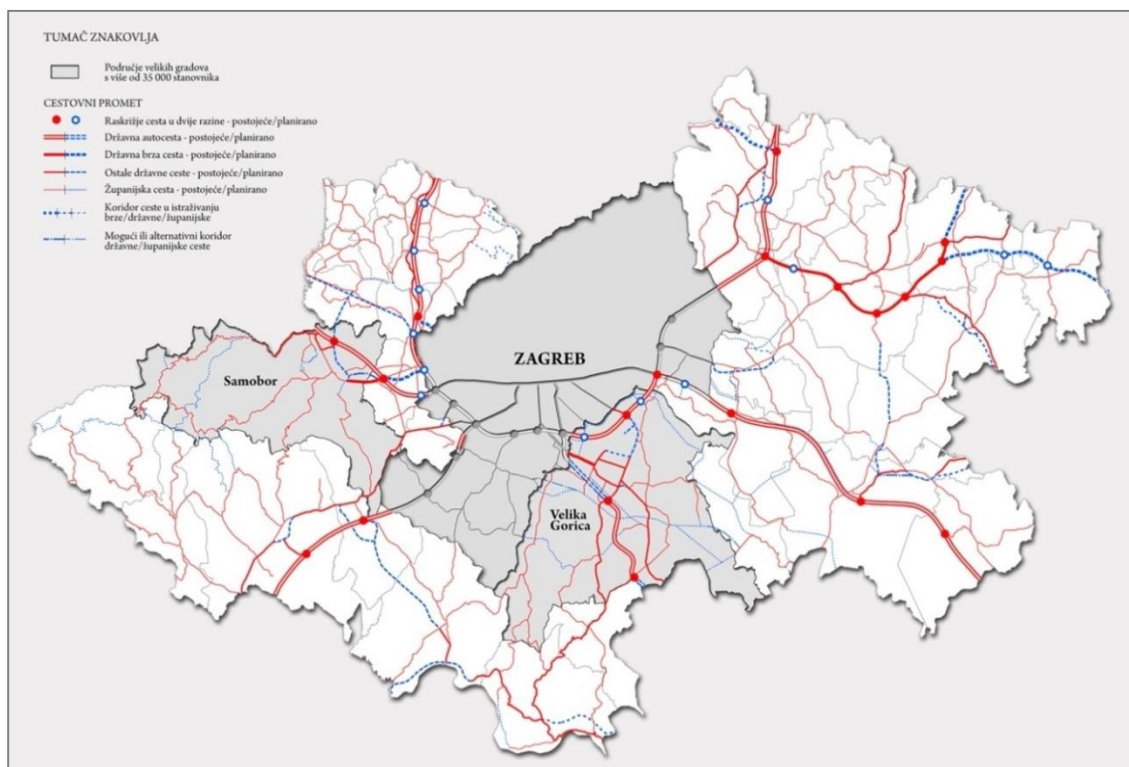
4. Kvaliteta života i stanje infrastrukture

4.1. Promet

Odlukom o razvrstavanju javnih cesta u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste (Narodne novine br.: 44/.2012.), javne ceste razvrstane su u autoceste, državne ceste, županijske ceste i lokalne ceste.

Na području LAG-a cestovna infrastruktura je na zadovoljavajućoj razini, te je organizirana i planirana izgradnja i održavanje svih vrsta prometnica na razini JLS.

S obzirom da LAG SAVA u potpunosti djeluje na području Zagrebačke Županije u nastavku donosimo prikaz postojećih i planiranih cestovnih koridora.

Slika 2. Postojeće i planirano stanje autocesta, državnih cesta i županijskih cesta na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Najvažniji nacionalni i međunarodni cestovni i željeznički pravci križaju se u gradu Zagrebu, prolazeći pri tome teritorijem LAG-a SAVA.

Postojeća prometna infrastruktura na području LAG-a nalazi se na trasi sveeuropskih (paneuropskih) prometnih koridora koji povezuju prostor centralne Europe s Mediteranom i Jugoistočnom

Europom:

- Koridor Vb: Rijeka – Zagreb – Varaždin - Budapest (cestovni promet),
Rijeka – Zagreb – Koprivnica - Botovo/Gyekenys (željeznički promet)
- Koridor X: Salzburg – Villach – Ljubljana – Zagreb – Belgrade – Skopje -
Thessaloniki (cestovni promet),
Savski Marof – Zagreb – Vinkovci – Tovarnik (željeznički promet),
- Koridor Xa: Graz – Maribor – Zagreb (cestovni promet),
Graz – Maribor – Krapina – Zagreb (željeznički promet).

Osnovna prostorno – razvojna obilježja cestovne infrastrukture na području LAG –a su:

- zagušenost prometa na svim glavnim prilaznim pravcima Gradu Zagrebu
- sustav javnog prijevoza koji nije šire prepoznat kao kvalitetna alternativa korištenju osobnih vozila,
- loše stanje cestovne mreže na lokalnoj razini,
- nepostojanje poticaja za korištenje učinkovitih i ekološki prihvatljivih vozila,
- nepostojanje infrastrukture za distribuciju alternativnih goriva

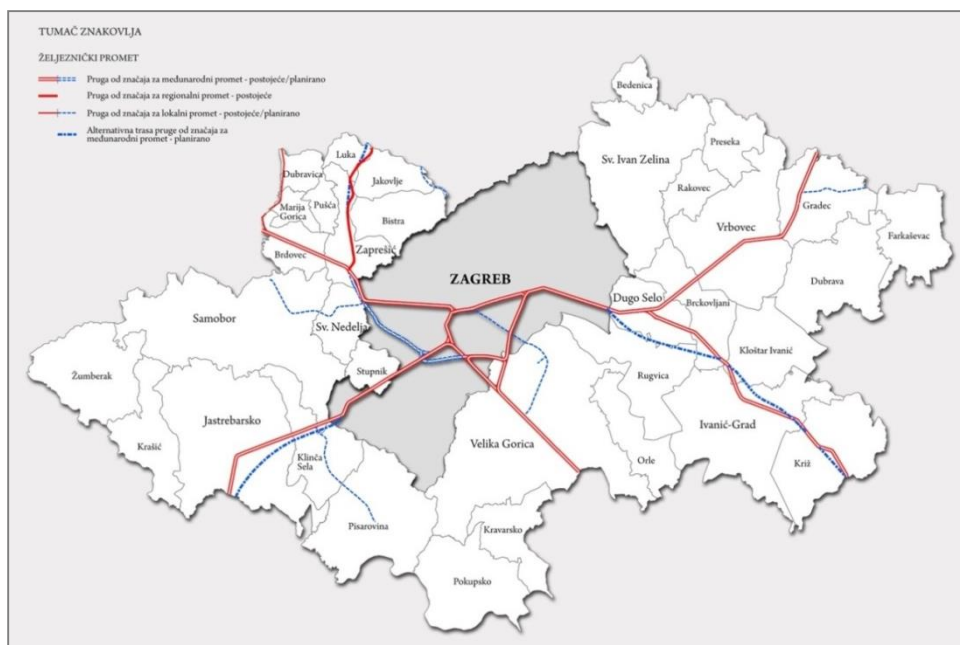
U planovima razvoja županijske cestovne infrastrukture je županijska cesta od Kalamira do Jablanovca u Zaprešiću (u fazi gradnje), kao i zapadna i sjeveroistočna obilaznica grada Samobora, te Žumberačka transferzala Gabrovica-Koretići-Jelenići-Dane-Budinjak. Prostornim planom definirana je Zagrebačka obilaznica koja prolazi kroz područje Svete Nedelje i Samobora.

Izrazite dnevne migracije između Zagreba i njegova suburbanog prostora na području LAG-a uzrokuju veliko opterećenje i zagušenje prometa na svim pristupnim cestama Zagrebu.

Trenutačne društveno-ekonomske prilike u gradovima nametnule su povećanu potrebu za mobilnošću, što je rezultiralo velikim nerazmjerom korištenja osobnih vozila u odnosu na propusnu moć postojeće cestovne infrastrukture. Posljednjih se 20-tak godina bilježi nagli rast stupnja motorizacije, a načinska raspodjela putovanja sve se više mijenja u korist putovanja osobnim vozilima. Gradovi se sve više suočavaju sa zagušenjima prometne mreže što generira brojne negativne efekte od znatno produljenog vremena trajanja putovanja, povećanih troškova prijevoza, povećanja zagađenja okoliša, porasta razine buke do drastičnog povećanja broja prometnih nesreća.

4.1.2. Željeznička infrastruktura

Odlukom o razvrstavanju željezničkih pruga, željezničke pruge razvrstavaju se na pruge od značaja za međunarodni promet, pruge od značaja za regionalni promet i pruge od značaja za lokalni promet.

Slika 3: Postojeće i planirano stanje mreže željezničkih pruga na području Zagrebačke županije

Izvor: Izvješće o stanju u prostoru Zagrebačke županije 2008. – 2012. godine, (izrada: Zavod za prostorno uređenje Zagrebačke županije, travanj 2013., objava: „Glasnik Zagrebačke županije“, broj 22/13).

Na području LAG-a samo je pruga M 101 (DG – S. Marof – Zagreb Gk) dvokolosječna. Navedeni mali broj dvokolosječnih pruga na području Zagrebačke županije u velikoj mjeri ograničava propusnu i prijevoznu moć pojedinih željezničkih pruga. Postojeća željeznička infrastruktura je jedan od najnerazvijenijih vidova prometne infrastrukture RH koji se očituje nedostacima u željezničkom sektoru, lošom infrastrukturom, zastarjelim željezničkim voznim parkom, te zastarjelom opremom za signalizaciju i komunikaciju. Zbog navedenog potrebno je obavljati kapitalne remonte na mnogim dionicama pruga, osobito na prugama od značaja za međunarodni promet.

Cestovne prijelaze preko željezničke pruge potrebno je unaprijediti ugradnjom polubranika odnosno denivelacijom križanja.

4.2. Opskrba energijom

Zagrebačka, Karlovačka i Krapinsko-zagorska županija te Grad Zagreb osnovali su 2008. godine Regionalnu energetska agenciju sjeverozapadne Hrvatske. Osnovni cilj i uloga Agencije

jest promoviranje i poticanje regionalnog održivog razvoja u području energetike i zaštite okoliša kroz korištenje obnovljivih izvora energije i uvođenje mjera povećane energetske efikasnosti.

"Strategijom održivog korištenja energije Zagrebačke županije" koja je donesena 2009. godine, određene su smjernice za uspješan gospodarski i energetski razvitak županije poštujući pri tome načela održivosti i zaštite okoliša, dok je glavni naglasak u strategiji stavljen na obnovljive izvore energije te učinkovito korištenje energije.

Na području LAG-a uglavnom se troši uvozni plin iz Rusije, koji dolazi plinovodom preko Slovenije. Obilježje plinskog distributivnog sustava na području LAG-a je nepovezanost većeg broja distribucijskih mreža, odnosno prstena oko većih naselja. Stupanj prosječne opskrbljenosti plinom povećao se u odnosu na proteklo razdoblje, s obzirom da su uložena znatna sredstva u plinifikaciju naselja.

Veći broj jedinica lokalne su plinificirane, a prostori koji nisu plinificirani imaju izrađene planove plinifikacije. Glavni magistralni plinovod koji trenutačno služi distribuciji plina zagrebačkim prostorom nedovoljnog je kapaciteta za transport plina planiran u budućnosti.

4.3. Vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

Stanje s vodoopskrbom na području LAG-a na zadovoljavajućoj je razini i konstantno se poboljšava. Prema podacima iz 2013. godine povećana je pokrivenost organiziranom javnom vodoopskrbom na 74% stanovništva.

Problemi se javljaju ondje gdje sustav postoji ali zbog njegove dotrajalosti postoje veliki gubitci vode te problemi s osiguranjem potrebnih količina i kakvoće vode. Sektorski su ciljevi razvoja popravak postojećeg i izgradnja novih distribucijskih sustava kojima bi se povećala pokrivenost područja i cjelovitost sustava što je važno za podizanje razine sigurnosti opskrbe vodom. Na cijelom području ZZ pokrenut je veći broj projekata u koje se ulaže znatan dio sredstava predviđenih za izgradnju infrastrukture.

4.4. Gospodarenje otpadom

Gotovo cjelokupno stanovništvo Lag-a pokriveno je organiziranim prikupljanjem otpada. Prikupljanjem otpada bave se komunalna poduzeća, a otpad se odlaže na odlagalištima; Zaprešić (Novi Dvori) – Zaprešić; te na nekoliko odlagališta u susjednim županijama (Karlovača) i u Gradu Zagrebu (Jakuševac). Podaci o divljim odlagalištima otpada pokazuju da je problem nastajanja manjih ili većih divljih odlagališta otpada prisutan u većini općina i gradova LAG-a. Za većinu postojećih lokacija divljih odlagališta pokrenuta je ili se planira

sanacija putem ovlaštenih komunalnih tvrtki. Dinamika izvođenja sanacija ovisi o financijskim mogućnostima jedinica lokalne samouprave na čijem području postoji divlje odlagalište otpada.

Zagrebačka županija, čiji je LAG sastavni dio, osnovala je i registrirala županijsku tvrtku Gospodarenje otpadom Zagrebačke županije d.o.o. (2010. godine), koja će u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, Ministarstvom zaštite okoliša i prirode, te Fondom za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost brinuti o realizaciji županijskog koncepta gospodarenja otpadom.

Prihvaćen je Županijski plan gospodarenja otpadom (Glasnik Zagrebačke županije br. 28/11) koji je i plan LAG-a Sava

4.5. Telekomunikacije

Cijelo područje LAG-a u potpunosti je pokriveno raznim oblicima telekomunikacijskih usluga, od kojih se posebno ističu trendovi uvođenja besplatnog interneta što omogućava poboljšanje komunikacije na svim razinama.

Ostala telekomunikacijska struktura u potpunosti je dostupna na cijelom području LAG-a.

II SWOT ANALIZA S ANALIZOM RIZIKA

1 REZULTATI ANALIZE STANJA I NAČIN IZRADE SWOT ANALIZE

Analizirajući cjelokupno područje LAG-a SAVA tijekom izrade LRS, koje je detaljno opisano u prvom dijelu dokumenta, te koristeći podatke dobivene u komunikaciji sa nadležnim institucijama izvedena je SWOT analiza koja označava prikaz snaga i prilika, te slabosti i prijetnji za područje LAG-a koje su detaljno opisane u tabličnom prikazu.

Rezultati analize stanja govore o izuzetnom geoprometnom položaju, bogatoj kulturnoj baštini i tradiciji kao najvećim snagama područja. Velika površina LAG-a u blizini Zagreba govori o potencijalima ali i obavezi očuvanja prostora koji su na području LAG-a različiti, od slabo naseljenih ruralnih područja, do urbanih sredina gradova LAG-a.

Stanje demografskih kretanja i infrastrukture u skladu je sa razvijenošću prostora, te je područja LAG-a SAVA na visokoj razini kvalitete života, no potrebno je raditi infrastrukturne korake u izjednačavanju uvjeta života na cijelom području.

Gospodarstvo na području LAG-a SAVA, uključujući turizam i poljoprivredu, na zadovoljavajućem je nivou te se gotovo sve JLS, nalaze među najrazvijenijim područjima u

Hrvatskoj. Analizom stanja utvrđeno je da će se upravo u tom smjeru nastavka poboljšanja uvjeta za gospodarski rast pokrenuti i procesi tijekom provedbe LRS. Analizirajući potrebe razvoja, došlo se do zaključka da je potrebno prvenstveno raditi na opremljenosti poljoprivrednih gospodarstava i na ostvarivanju mogućnosti zajedničkih nastupa na tržištima, te marketingu proizvoda.

Proces izrade SWOT analize trajao je tijekom izrade LRS, odnosno nakon završetka analize stanja pristupilo se komuniciranju sa predstavnicima JLS-a koji su putem svojih komunikacijskih kanala dostavljali informacije UO LAG-a SAVA i izrađivačima LRS.

Analizom je naglašeno da će razvojne mjere biti usmjerene upravo prema rješavanju slabosti kako bi se mogli i ocijeniti rezultati strategije, odnosno učinak provedbe strategije na terenu.

U nastavku se nalazi tablični prikaz SWOT analize, a detaljan prikaz sa analizama rizika po sektorima nalazi se u Prilogu 3 dokumenta.

2. TABLIČNI PRIKAZ SWOT ANALIZE

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • povoljan geoprometni položaj • bogata kulturna i prirodna baština • postojanje prostorno planskih i razvojnih dokumenata • dobra pokrivenost telekomunikacijska, elektro i plinskom infrastrukturom • razvijena prekogranična, međunarodna i međuregionalna suradnja • institucionalno povezivanje, zajednička priprema projekata • osigurana primarna zdravstvena skrb • dugogodišnja tradicija rada udruga na sportskom i kulturno-umjetničkom području • povoljni prirodni uvjeti za poljoprivrednu i stočarsku proizvodnju • veliki broj manifestacija	<ul style="list-style-type: none"> • nedovoljna prepoznatljivost područja kao i proizvoda s područja LAG-a • nedovoljno iskorištena kulturno povijesna i tradicijska baština u svrhu razvoja turističke ponude • odumiranje tradicijskih obrta • nedostatak i nedovoljna kvaliteta smještajnih kapaciteta • neorganiziran i neudružen proizvodno uslužni privatni sektor • neumreženost proizvođača poljoprivrednih proizvoda • nedostatak prerađivačkih kapaciteta i objekata za preradu poljoprivrednih proizvoda i ekološku poljoprivrednu proizvodnju i finalizaciju proizvoda • nedostatak okrupnjivanja, standardizacije i povećanja kvalitete poljoprivredne proizvodnje • starenje stanovništva • neujednačeni uvjeti života stanovnika u naseljima na području LAG-a,

PRLIKE

- dostupnost poticajnih mjera za razvoj poduzetništva, investicije i otvaranje novih radnih mjesta
- postojanje mogućnosti prekogranične suradnje za jačanje gospodarstva
- ulazak na jedinstveno EU tržište bez administrativnih i carinskih barijera u poslovnim odnosima s partnerima
- porast potražnje na tržištu HR i EU za proizvodima s oznakom „zemljopisnog porijekla“
- porast potražnje za ekskluzivnim poljoprivrednim proizvodima (npr. ekološkim, autohtonim i tradicijskim)
- porast potražnje za voćem, povrćem, ukrasnim i ljekovitim biljem i cvijećem koje predstavljaju profitabilnije kulture u proizvodnji po jedinici površine
- tehnološki napredak

PRIJETNJE

- jaka i rastuća konkurencija proizvođača iz EU, posebice nakon ulaska HR u EU
- nereguliran nedovoljno sistemski kontroliran uvoz poljoprivredno prehrambenih proizvoda
- neadekvatni propisi za ruralni razvoj i zaštitu okoliša, nedostatak konkretnih akcijskih planova, posebno za manja ruralna područja
- porezna opterećenja
- smanjenje sredstava za sufinanciranje društvene infrastrukture
- sporost administracije
- odljev visokoobrazovanih i stručnih kadrova
- neriješeni imovinsko pravni odnosi
- rascjepkanost poljoprivrednih površina

III OPIS STRATEGIJE (VIZIJA, CILJEVI, MJERE)

Prilikom formiranja bilo kojeg planskog dokumenta, vizija kao prva komponenta strategijskog upravljanja znači „predodžbu, odnosno zamisao, osobito nekog budućeg stanja ili događaja“.

Vizija razvoja za područje LAG-a usmjerena je prema ruralnom razvoju koji se temelji na povoljnom geografskom i geoprometnom položaju, bogatim i raznolikim prirodnim resursima, krajobraznoj i biološkoj raznolikosti, te atraktivnoj prirodnoj i kulturnoj baštini. Rješenja trenutnog stanja na području LAG-a, proizašla iz rasprave sudionika izrade LRS-a, vidi se u udruživanju javnog i privatnog sektora, stvaranju jedinstvene ukupne ponude područja LAG-a, poticajima za razvoj poduzetništva i inovativnih programa, a time i pojavu domaćih proizvoda na tržištu te u segmentiranom razvoju turizma. Temeljem navedenog, a uzimajući rezultate osnovne analize, SWOT analize, razvojnih trendova te iznijetim idejama o budućnosti područja LAG-a, definirana je razvojna vizija.

VIZIJA LAG-a SAVA

"Zajednica sretnih i zadovoljnih ljudi u zdravom okruženju, koji svoj napredak temelje na uvažavanju kulturnih i tradicionalnih vrijednosti te učinkovitim i uravnoteženom korištenju svih raspoloživih ljudskih, prirodnih i gospodarskih potencijala".

Za ostvarenje vizije definirana su 3 cilja, koji su jednako važni i nisu podređeni jedan drugom, već se samo njihovom paralelnom implementacijom u predviđenom vremenskom okviru može očekivati ukupan gospodarski, društveni i okolišni napredak prostora LAG-a.

1. Strateški ciljevi i pokazatelji

- CILJ 1 – POVEĆANJE TURISTIČKE PONUDE I SADRŽAJA
- CILJ 2 – OČUVANJE I MODERNIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE
- CILJ 3 – BRANDIRANJE, UMREŽAVANJE I STVARANJE ZAJEDNIČKE PONUDE

Ciljevi će se ostvariti na način da će se upotrijebiti višesektorski pristup, te da će se ostvarenju ciljeva pristupiti kroz prioritete.

Cilj 1 potrebno je ostvariti iz razloga što postoji veliki potencijal u smislu potražnje ali i ponude, te je jačanje te gospodarske grane od izuzetne važnosti za područje LAG-a SAVA.

Cilj 2 i u svom nazivu jasno naglašava kako je potrebno ulagati što je moguće više sredstava u očuvanje i modernizaciju proizvodnja kao osnovnog motora razvoja, te ovaj cilj direktno svojom realizacijom, potiče ostvarenje i ostala dva cilja

Cilj 3 proizašao je iz rađenih analiza stanja, te obilaska terena, jer se zaključilo kako je količina kvalitetnih proizvoda velika, te da je potrebno ulagati sredstva u stvaranje zajedničkih brandova, u zajedničku ponudu, te u umrežavanje proizvođača u svrhu zajedničkog nastupa na tržištima.

2. Prioriteti

Ciljeve nije moguće ostvariti bez kvalitetnog zadavanja prioriteta, te postavljanja logičke provedbe projekata koji će voditi prema ostvarivanju svih ciljeva.

Prioriteti za ostvarenje Cilja 1

- P1 – Razvoj turizma na poljoprivrednim gospodarstvima
- P2 – Povećanje prodaje poljoprivrednih proizvoda u turističkoj ponudi

Prioriteti za ostvarenje Cilja 2

- P3 – Razvoj komunalne i društvene infrastrukture u svrhu očuvanja poljoprivredne proizvodnje na ruralnom području
- P4 – Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava

Prioriteti za ostvarenje Cilja 3

- P5 – Povećanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda

Opći Prioritet koji je potrebno realizirati u svrhu ostvarivanja ciljeva PRR, a samim time i LRS je:

- P6 – Upravljanje ruralnim prostorom

U tablici u nastavku jasno su prikazani prioriteti razvoja sukladni ciljevima

<p>VIZIJA RAZVOJA "Zajednica sretnih i zadovoljnih ljudi u zdravom okruženju, koji svoj napredak temelje na uvažavanju kulturnih i tradicionalnih vrijednosti te učinkovitim i uravnoteženom korištenju svih raspoloživih ljudskih, prirodnih i gospodarskih potencijala".</p>		
<p>CILJ 1 – POVEĆANJE TURISTIČKE PONUDE I SADRŽAJA</p>	<p>CILJ 2 – OČUVANJE I MODERNIZACIJA POLJOPRIVREDNE PROIZVODNJE</p>	<p>CILJ 3 – BRANDIRANJE, UMREŽAVANJE I STVARANJE ZAJEDNIČKE PONUDE</p>
<p>P1 – Razvoj turizma na poljoprivrednim gospodarstvima</p>	<p>P3 – Razvoj komunalne i društvene infrastrukture u svrhu očuvanja poljoprivredne proizvodnje na ruralnom području</p>	<p>P5 – Povećanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda</p>
<p>P2 – Povećanje prodaje poljoprivrednih proizvoda u turističkoj ponudi</p>	<p>P4 – Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava</p>	
<p>P6 – Upravljanje ruralnim prostorom</p>		

Tablica 7: Prioriteti razvoja sukladno ciljevima

3. Mjere i definiranje korisnika i kriterija prihvatljivosti

LAG SAVA, putem radionica koje su održavane na cijelom području LAG-a, prikupio je potrebne informacije kako bi radna skupina i UO odlučili da će se u narednom razdoblju, a u svrhu ostvarivanja ciljeva i prioriteta koristiti sljedeće mjere.

PRIORITET	MJERA I USPOREDBA SA MJERAMA IZ PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA
P1 – Razvoj turizma na poljoprivrednim gospodarstvima	M1 – PRR 6.2.1 M2 – PRR 6.4.1 M3 – PRR 8.5.2.
P2 - Povećanje prodaje poljoprivrednih proizvoda u turističkoj ponudi	M4 – PRR 4.2.1. M5 – PRR 16.4.1.
P3 - Razvoj komunalne i društvene infrastrukture u svrhu očuvanja poljoprivredne proizvodnje na ruralnom području	M6 - PRR – 7.4.1.

P4 – Povećanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava	M7 - PRR 6.1.1 M8 - PRR 6.3.1
P5 – Povećanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda	M9 - PRR 3.1.1. M10 - PRR 3.2.1. M11 - PRR 4.1.1.
P6 – Upravljanje ruralnim prostorom	M12 - PRR 19.3.1. M 13 - PRR 19.3.2. M14 - PRR 19.4.1.

Tablica 8: Popis mjera svrhu ostvarivanja ciljeva i prioriteta

3.1. Indikatori za ostvarenje ciljeva

Cilj 1 - Povećanje turističke ponude i sadržaja kao jedan od ciljeva LRS-a biti će ocijenjen na način da se kontroliraju indikatori provedbe mjera koje su planirane u dokumentu. Naglasak ostvarenja cilja odnosi se na suradnju između sektora turizma i poljoprivrede, te plasmana poljoprivrednog proizvoda.

CILJ 1				
INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST	PRAĆENJE	PROVJERA
Broj poljoprivrednih gospodarstava koja su pokrenula ili unaprijedila poljoprivrednu djelatnost temeljem potpore iz PRR	0	20	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Broj uspostavljenih tematskih i poučnih staza	0	4	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Gospodarstva opremljena opremom za preradu poljoprivrednih proizvoda	0	5	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Oformljeni lanci opskrbe	0	2	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a

Tablica 9: Indikatori za postizanje cilja 1

Cilj 2 – Očuvanje i modernizacija poljoprivredne ima svoj naglasak na samoj poljoprivrednoj proizvodnji, odnosno na povećanju kvalitete iste. Također provjerom indikatora ovog cilja moći će se utvrditi i poboljšanje kvalitete komunalne i društvene infrastrukture koja će omogućiti ruralnom stanovništvu veću kvalitetu života

CILJ 2				
INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST	PRAĆENJE	PROVJERA
Uspostavljena komunalna i društvena infrastruktura na području LAG-a	0	11	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Pokrenuta ili održana poljoprivredna proizvodnja nositelja mladog poljoprivrednika	0	6	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Održana proizvodnja na malom poljoprivrednom gospodarstvu	0	6	Na kraju razdoblja provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a

Tablica 10: Indikatori za postizanje cilja 2

Cilj 3 – Brandiranje, umrežavanje i stvaranje zajedničke ponude provjerom indikatora zadanih dokumentom, moći će dokazati ostvarenje na način da se provjeri sinergija dionika i stvori novi proizvod koji će biti pokretač razvoja proizvodnje na području LAG-a SAVA.

CILJ 3				
INDIKATOR	POČETNA VRIJEDNOST	CILJANA VRIJEDNOST	PRAĆENJE	PROVJERA
Uvedeni sustavi kvalitete na poljoprivredna gospodarstva	0	5	Na kraju provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Organizirani nastup skupine proizvođača	0	1	Na kraju provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a
Povećana i poboljšana poljoprivredna proizvodnja na poljoprivrednim gospodarstvima	0	10	Na kraju provedbe LRS	Dokumentacija i evidencija LAG-a

Tablica 11: Indikatori za postizanje cilja 3

Provedbom prioriteta 6 zadovoljavati će se ostvarenja svih ciljeva, no poseban naglasak prioriteta 6 potrebno je staviti na zadovoljavanje provedbe LEADER specifičnih ciljeva koji će svojom provedbom postići da se prate načela PRR 2014-2020

LEADER SPECIFIČNI CILJEVI

ohrabrivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje
razvijanje integriranih lokalnih razvojnih strategija i pripremanje njihove provedbe
promicanje lokalnih inicijativa i partnerstava uključivanjem lokalnih zajednica, poslovnih predstavnika i predstavnika lokalne uprave
transfer postignuća, iskustava i stručnog znanja, te dostupnost informacija i zaključaka

Tablica 12: Leader specifični ciljevi

LRS također je pratila u potpunosti i prioritete PRR, te je za svih 6 prioriteta PRR planirala provedbu mjera kako bi se omogućio jednakomjerni razvoj područja i kako bi se ruralni prostor očuvao u čim većoj mjeri.

Prioritet 1.: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima	M12, M13, M14
Prioritet 2.: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	M7, M8, M4

Prioritet 3.: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi	M5, M4
Prioritet 4.: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	M3, M12, M13, M14
Prioritet 5.: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	M1, M2, M4, M7, M8, M11
Prioritet 6.: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva i gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	M1, M2, M6

Tablica 13: Prioriteti PRR i mjere u svrhu provedbe

3.2. Odabir Mjera za dostizanje strateških ciljeva

LAG SAVA je putem radnih skupina i radionica, te UO odlučio da će u provedbenom razdoblju koristiti sljedeće Mjere, koje su komplementarne sa Mjerama PRR.

MJERA 1	PRR 6.2.1 - Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti
MJERA 2	PRR 6.4.1 - Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima
MJERA 3	PRR 8.5.2. - Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture
MJERA 4	PRR 4.2.1.- Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima
MJERA 5	PRR 16.4.1. - Potpora za horizontalnu i vertikalnu suradnju sudionika u lancu opskrbe za uspostavljanje i razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta te za promicanje aktivnosti u lokalnom kontekstu u vezi s razvojem kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta
MJERA 6	PRR – 7.4.1. -Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu
MJERA 7	PRR 6.1.1 - Potpora mladim poljoprivrednicima

MJERA 8	PRR 6.3.1 - Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava
MJERA 9	PRR 3.1.1. - Sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete
MJERA 10	PRR 3.2.1. - Aktivnosti informiranja i promoviranja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu
MJERA 11	PRR 4.1.1. -Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava
MJERA 12	PRR 19.3.1. -Priprema i provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe
MJERA 13	PRR 19.3.2. -Provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe
MJERA 14	PRR 19.4.1. -Tekući troškovi i animacija

Tablica 14: Mjere za dostizanje strateških ciljeva

U nastavku dokumenta detaljno su prikazani uvjeti i kriteriji za korištenje mjere, te prihvatljivi korisnici i financijski iznosi za potporu - detaljan prikaz prihvatljivih troškova i korisnika mjera opisan je u Prilogu 4 dokumenta.

MJERA 1	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika te fizičke osobe u svojstvu nositelja, ili člana, obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću novu nepoljoprivrednu djelatnost u ruralnim područjima.
POSTOTAK POTPORE	100 %

IZNOS POTPORE	Do 15.000,00 €
---------------	----------------

MJERA 2	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika te fizičke osobe u svojstvu nositelja, ili člana, obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji razvijaju nepoljoprivrednu djelatnost.
POSTOTAK POTPORE	70 %
IZNOS POTPORE	Do 25.000,00 €
MJERA 3	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Šumoposjednici, udruge šumoposjednika/šumovlasnika, trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama koja (»Narodne novine«, br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13 i 94/14) gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske, udruge civilnog društva i pravne osobe registrirane za djelatnosti zaštite prirode.
POSTOTAK POTPORE	100 %
IZNOS POTPORE	Do 25.000,00 €
MJERA 4	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Korisnici su fizičke i pravne osobe koje se bave, ili se namjeravaju baviti, preradom proizvoda iz Dodatka I. Ugovora o EU.
POSTOTAK POTPORE	50 %
IZNOS POTPORE	Do 25.000,00 €
MJERA 5	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja; proizvođačke grupe i organizacije; druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici.
POSTOTAK POTPORE	100 %

IZNOS POTPORE	Do 50.000,00 €
MJERA 6	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Jedinice lokalne samouprave; - Trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave; - Javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave, osim javnih vatrogasnih postrojbi te lokalnih i regionalnih razvojnih agencija; - Udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo.
POSTOTAK POTPORE	80 %
IZNOS POTPORE	Do 25.000,00 €
MJERA 7	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Osobe starosti između 18 i 40 godina u trenutku podnošenja prijave, koje posjeduju odgovarajuće profesionalne vještine i znanja o poljoprivredi ¹³ i koje su prvi put postavljene kao nositelji poljoprivrednog gospodarstva.
POSTOTAK POTPORE	100 %
IZNOS POTPORE	Do 20.000,00 €
MJERA 8	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Mala poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika.
POSTOTAK POTPORE	100 %
IZNOS POTPORE	Do 10.000,00 €
MJERA 9	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Prihvatljivi korisnici su aktivni poljoprivrednici definirani člankom 28. Zakona o poljoprivredi, i uključeni u EU ili nacionalni sustav kvalitete iz članka 2. stavka 1., podstavka 4. ovoga Pravilnika ili u sustav ekološke poljoprivredne proizvodnje.
POSTOTAK POTPORE	100 %
IZNOS POTPORE	Do 2.500,00 €

MJERA 10	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Prihvatljivi korisnici su: a) skupina proizvođača koji sudjeluju u sustavima kvalitete i b) udruga ekoloških poljoprivrednih proizvođača.
POSTOTAK POTPORE	100 %
IZNOS POTPORE	Do 20.000,00 €
MJERA 11	
PRIHVATLJIVI KORISNICI	Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika; Proizvođačke grupe i organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda.
POSTOTAK POTPORE	50-90 %
IZNOS POTPORE	Do 20.000,00 €

Tablica 15: Uvjeti i kriteriji za korištenje svake pojedine mjere

Mjere 12, 13, 14 namijenjene su korisniku LAG SAVA, koji će putem tih programa omogućiti provedbu strategija LAG-a, te funkcioniranje LAG-a u budućnosti.

MJERA 12, omogućiti će pripremu projekata suradnje, kako bi budući projekti suradnje bili realizirani. Potreba za ovom mjerom proizlazi iz dosadašnjeg iskustva u traženju partnera i razvoju projekata s drugim područjima, prvenstveno u financijskom smislu i zbog toga se od ove mjere očekuje da će osigurati suradnju sa ostalim potencijalnim partnerima

MJERA 13, omogućiti će razmjenu iskustava i primjera dobre prakse, prijenos znanja, poboljšanje kapaciteta LAG-a, promocija inovacija i stvaranje mreža. Suradnja i dijeljenje iskustava u projektima transnacionalne suradnje je učinkovit način da se pristupi novim idejama, inovativnim pristupima i novim vještinama.

MJERA 14, omogućiti će prvenstveno funkcioniranje LAG-a , jačanje kapaciteta među stanovnicima LAG područja; pomoć u razvoju i realizaciji projektnih ideja stanovništva;

podupiranje inovativnih lokalnih rješenja za probleme područja; razvoj, organizacija i vođenje LAG-a, uključujući projekte suradnje te praćenje, evaluacija i izvještavanje.

4. Opis odabira projekta na nivou LAG-a

Jedan od najvažnijih i u smislu razvojnih utjecaja kritičnih kriterija uspjeha provedbe LRS LAG SAVA jest način odabira i praćenja učinaka razvojnih projekata financiranih kroz sredstva PRR-a. Stoga, kako bi se osiguralo ostvarenje planiranih ciljeva, a time i konačna uspješnost, smislenost i održivost samog LAG-a SAVA, LAG će uspostaviti jasne, objektivne i transparentne kriterije i procedure odabira, financiranja, praćenja i evaluacije učinaka razvojnih projekata. Svi ovi elementi definirani su u fazi izrade ove lokalne razvojne strategije kroz Pravilnik o načinu i kriterijima odabira, financiranja, praćenja i mjerenja učinaka razvojnih projekata LAG SAVA koji je izrađen sukladno dobroj praksi, zakonskim i programskim aktima RH, EU i PRR-a, a posebice sukladno LEADER načelima i preporukama koji će biti usvojen na sjednici Upravnog odbora LAG-a SAVA.

Navedeni Pravilnik definira sve ključne korake odabira projekata i to:

1. Pripremu i objavu javnog poziva za dostavu projektnih prijedloga
2. Uspostavu Povjerenstva za procjenu i odabir projekata
3. Administrativnu provjeru prijavljenih projekata
4. Procjenu kvalitete i rangiranje prijavljenih projekata
5. Odabir projekata od strane UO LAG SAVA
6. Postupke komunikacije s APPRRR do konačne odluke i potpisivanja ugovora o financiranju

Temeljem usvojenih programa mjera LRS-a LAG SAVA za programsko razdoblje od 2014.-2020., Ured LAG-a izrađuje, a UO LAG-a usvaja Program objave javnih poziva na godišnjoj razini. Program će potom u obliku najave biti dostupan na stranicama LAG SAVA kako bi se svim zainteresiranima omogućila pravodobna priprema za sudjelovanje u natječaju za svaku pojedinu godinu provedbe LRS.

Javni poziv sa svim uputama i prijavnom dokumentacijom priprema Ured LAG SAVA sukladno Programu objave, koji UO LAG SAVA nadzire te ukoliko je suglasan i usvaja zajedno s odlukom o načinu i datumu objave te datumu zatvaranja javnog poziva. Minimalni razmak između datuma objave i datuma zatvaranja određuje se sukladno vrsti javnog poziva i složenosti

prijave, ali ne smije biti kraći od četrdeset (40) dana. Tijekom trajanja javnog poziva, Ured LAG-a će biti na raspolaganju u smislu pružanja informacija svim zainteresiranim od datuma objave do najviše petnaest (15) dana prije datuma zatvaranja natječaja pri tome poštujući pravilo jednakog tretmana što znači da će sva pitanja i svi odgovori biti objavljeni na stranicama na kojima je objavljen i natječaj u odjeljku pitanja i odgovori najkasnije sedam (7) dana do zatvaranja natječaja.

Sadržaj javnog poziva čine:

- Informacija o javnom pozivu s brojem, nazivom i programskim okvirom javnog poziva (poveznicom na PRR, te specifičnu mjeru LRS LAG SAVA), datumom objave i zatvaranja, kontakt podacima LAG SAVA, prihvatljivim korisnicima, područjima i drugim uvjetima potpore, raspoloživim sredstvima za specifični javni poziv te adresom na kojoj se mogu naći svi potrebni dokumenti za prijavu;
- Upute za prijavitelje s detaljnim informacijama o uvjetima, rokovima i načinu prijave, dostave dokumentacije te provedbe operacije, kriterijima i postupcima odabira, te financijskim i administrativnim odredbama;
- Prijavni obrasci za narativni i financijski dio prijave.

Svaki javni poziv podrazumijeva uspostavu povjerenstva za provedbu postupka procjene i ocjene projektnih prijedloga za navedeni poziv. Ovo tijelo pod nazivom Povjerenstvo za procjenu i odabir projektnih prijedloga u sastavu od pet (5) članova imenuje Upravni odbor LAG-a SAVA temeljem unaprijed dogovorenih kriterija koji uključuju:

Kriterij	Dokazna dokumentacija
Stručnost u specifičnom sektoru Javnog poziva	Životopis, popis referentnih poslova
Neovisnost/nepristranost	Izjava o neovisnosti/nepristranosti
Raspoloživost	Izjava o dostupnosti
Poslovnosti i spremnosti uvažanja pravilnikom i poslovníkom definiranih procedura i postupaka	Izjava o poznavanju i prihvaćanju odredbi Pravilnika i Poslovníka za procjenu i odabir prijedloga

Tablica 16: Kriteriji za odabir Povjerenstva za procjenu i odabir projektnih prijedloga

Kako bi se izbjegao sukob interesa, sve osobe uključene u procese zaprimanja, otvaranja, obrade, ocjenjivanja i donošenja odluka će Izjavom prihvatiti izuzeće u bilo kojoj fazi postupka i to na vlastiti zahtjev i/ili ostalih uključenih dionika u procesu. S time će se onemogućiti da svojom odlukom, ili drugim djelovanjem, uključeni pogoduju sebi, ili sebi bliskim osobama, i osobama s kojima su povezani u slučajevima obiteljske povezanosti, ekonomskih interesa, ili drugog zajedničkog interesa.

Na sjednicu Povjerenstva za procjenu i odabir pozivaju se tri (3) odabrana člana, dok se preostala dva (2) smatraju pričuvnim članovima.

Otvaranje, provjera i ocjena prijava odvija se na sjednici Povjerenstva koja nije javna u roku od najviše deset (10) dana od zatvaranja javnog poziva. Na sjednici se vodi Zapisnik o radu Povjerenstva.

Administrativna provjera podrazumijeva provjeru administrativnih uvjeta prihvatljivosti projektnog prijedloga koji uključuju cjelovitost i ispravnost dostavljene prijavnice dokumentacije, pravodobnost dostave prijavnice dokumentacije (unutar definiranih rokova), prihvatljivost prijavitelja i predložene operacije objavljenom javnom pozivu.

Procjena kvalitete i rangiranje prijavljenih projekata temelji se na kriterijima procjene koji su definirani u samom javnom pozivu, odnosno uputama za prijavitelje. Popis kriterija za ocjenjivanje dio je Pravilnika rada Povjerenstva za procjenu i odabir, a koji su definirani u Prilogu 5 ove Strategije. Sukladno definiranim kriterijima, članovi Povjerenstva samostalno i neovisno ispunjavaju Obrazac za ocjenu projektnih prijedloga. Ocjene se zbrajaju te unose u zbirni Obrazac za ocjenu projektnih prijedloga. Rezultati postupka iznose se u Zapisniku koji se dostavlja Skupštini LAG-a na konačno usvajanje i donošenje Odluke o prihvaćanju ili neprihvaćanju projektnog prijedloga.

Sve Odluke podložne su žalbenom postupku koji mora biti utemeljen na argumentima i temeljem kojeg prijavitelj može dobiti uvid u Zbirni obrazac za ocjenu. O žalbi odlučuje Upravni odbor LAG-a SAVA.

Odobreni projekti se upućuju APPRRR na konačno odobrenje financiranja.

5. Opis tema planiranih projekata suradnje i način odabira projekata suradnje

Lag SAVA planira sudjelovati u projektima prekogranične suradnje i kao dionik na manifestacijama na području LAG-a. Sudjelovati će se sa temama kao što su zajednička poljoprivredna proizvodnja, brandiranje poljoprivredne proizvodnje, očuvanje kulturne baštine, stvaranje tematske ponude i dr.

Projekti suradnje s obzirom na partnere s kojima će biti prijavljivani imat će županijski, nacionalni ili transnacionalni karakter . Suradnja će se temeljiti na dosadašnjoj suradnji i na prepoznatim zajedničkim interesima svih uključenih strana s kojima se planiraju započeti prvi projekti suradnje.

Načela obrade i odabira projekata suradnje obuhvaćaju doprinos strateškim ciljevima LAG-a, doprinos horizontalnim ciljevima EU i LAG-a.

Podizanjem svijesti o važnosti zajedničke suradnje projekti suradnje provodit će se prema zajedničkim karakteristikama područja/dionika koji surađuju, kapacitetima partnera za provedbu projekata, dugoročnom definiranju potencijalnih područja međusobne suradnje, uključenosti većeg broja dionika/korisnika projekata, povećanju zajedničke prepoznatljivosti i podizanju svijesti o važnostima zajedničke suradnje, inovativnosti i diversifikaciji te mogućnostima prenošenja znanja partnera projekta ostalim dionicima razvoja na području.

6. Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR)

Prioritetni ciljevi LRS 2014-2020 LAG-a SAVA Nadređeni strateški dokumenti*	CILJ 1	CILJ 2	CILJ 3
Zajednička poljoprivredna politika			
Strateški plan ministarstva poljoprivrede za razdoblje 2015- 2017			
Program ruralnog razvoja 2014-2020 RH			
Strategija razvoja turizma RH do 2020.			

Tablica 17: Usklađenost sa nadređenim strateškim dokumentima (ŽRS, PRR)

S obzirom da je smisao izrade LRS provođenje Mjera programa ruralnog razvoja, prvenstveno treba naglasiti da je LRS prvenstveno usklađena upravo sa PRR.

Također prilikom izrade LRS LAG-a SAVA praćeni su ciljevi i prioritete ostalih strateški važnih dokumenata kako je prikazano u tablici.

S obzirom da je Županijska razvojna strategija u donošenju, konzultirani su samo materijali sa partnerskih vijeća, no svakako se može zaključiti da će strateški ciljevi LAG-a SAVA biti komplementarni sa donesenom strategijom Zagrebačke Županije

IV Opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS

Pokretanjem procesa izrade LRS, krenulo se u formiranje radne skupine za izradu LRS-a.

Radnu skupinu, odobrenu od strane upravnog odbora činili su stručnjaci koji su svojim dugogodišnjim iskustvom dali doprinos izradi LRS. Radnu skupinu sačinjavali su uz izvođača RRA Zagrebačke Županije, Vesna Kotarski – Veleučilište Baltazar Adam Krčelić, Robert Črep – Savjetodavna služba, Renata Razum – Poduzetnički centar Samobor i Sandra Turkanović - udruga Eduka

Tijekom procesa pripreme Lokalne razvojne strategije, naglasak je bio na primjeni LEADER načela, kao i načela jednakih mogućnosti i ravnopravnosti za sve stanovnike područja, bez obzira kojeg su spola, nacionalnosti, obrazovanja, društvenog položaja, političkog, ili drugog uvjerenja, ili bilo koje druge sklonosti. Poštivanje tih načela ugrađeno je u cjelokupan rad LAG-a i buduću provedbu LRS. Samo uspješna provedba LRS može osigurati ravnomjeran i održiv razvoj područja LAG-a, a upravo je takav razvoj usko povezan s usvajanjem načela zajedničke suradnje i uvažavanja različitih mišljenja, ideja i pristupa.

Primjena načela „odozdo prema gore“ i sudjelovanje dionika iz područja različitih sektora od javnog, gospodarskog i civilnog, doprinijelo je postupku kreiranja partnerskog pristupa u izradi samog dokumenta LRS. Popis održanih radionica/sastanaka s temama i sudionicima prikazan je u Prilogu 6 ovog dokumenta.

Na području LAG-a održani su radni sastanci na području svih 10 jedinica lokalne samouprave, sa svrhom utvrđivanja razvojnih prioriteta u lokalnim zajednicama. Na sastancima je prisustvovalo ukupno **preko 300 zainteresiranih** te je na taj način osigurano aktivno

sudjelovanje javnog i privatnog sektora u procesu izrade Lokalne razvojne strategije putem prikupljanja projektnih ideja i problema s kojima se suočavaju tijekom realizacije razvojnih projekata.

Tablični prikaz partnerstva

SEKTOR	BROJ ČLANOVA	POSTOTAK
javni	21	15,79%
gospodarski	63	47,37%
civilni	49	36,84%
UKUPNO	133	
žene	45	33,83%

Tablica 18: Tablični prikaz udjela pojedinih sektora u LAG-u SAVA

V Akcijski plan provedbe LRS

1. Tijek provedbe LRS na nivou svake godine unutar programskog razdoblja 2014 – 2020

S obzirom na postojeće iskustvo dionika u provođenju PRR, a i prema indikacijama dobivenima od strane radne skupine i održanih radionica, te na iskazane prioritete i mjere u nastavku je detaljno prikazan akcijski plan provedbe LRS, sa indikativnim provedbenim razdobljima i iznosima potpore.

2. Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014 – 2020

MJERA	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	UKUPNO	IZNOS PROVEDBE LRS	PO PROJEKTU
6.1.		1	1	1	1	1	1	6	120.000,00	20.000,00
6.3.		1	1	1	1	1	1	6	60.000,00	10.000,00
4.1.1.		1	2	2	2	2	1	10	200.000,00	20.000,00
4.2.1.			1	1	1	1	1	5	125.000,00	25.000,00
3.1.1.			1	1	1	1	1	5	12.500,00	2.500,00
3.2.1.			1					1	20.000,00	20.000,00
16.4.1.		1		1				2	100.000,00	50.000,00
6.4.	1	1	2	2	2	2		10	250.000,00	25.000,00
6.2.	1	1	1	1	2	2	2	10	150.000,00	15.000,00
8.5.2.		1	1	1	1			4	100.000,00	25.000,00
7.4.	1	2	1	2	2	2	1	11	275.000,00	25.000,00
UKUPNO	3	9	12	13	13	12	8	70	1.412.500,0	

Tablica 19: Procjena broja projekata za vrijeme programskog razdoblja 2014-2020

Provedbu Akcijskog plana i ključnu ulogu snositi će zaposlenici i voditelj LAG-a (Služba za provedbu, praćenje i evaluaciju LAG-a), Ocjenjivački odbor te ostale radne skupine LAG-a (npr. Evaluacijska radna skupina) i Upravni odbor. Provedbu nadzire Skupština LAG-a. Nositelji projekata imaju svoju ulogu u smislu redovnog izvještavanja Službe o svim aktivnostima vezanim za projekt koji provode.

Informativne aktivnosti vezane za pripremu projekata, kako LRS-a, tako i drugih mjera PRR, prioritetne teme animacije će biti: razvoj mladih i malih poljoprivrednih gospodarstava, očuvanje tradicije i kulturne baštine, inovacije, brandiranje proizvoda i zajednička ponuda.

Najvažniji dio provedbe LRS i akcijskog plana biti će donošenje godišnjeg akcijskog plana, provedba i evaluacija natječajnih postupaka, te praćenje i evaluacija provedbe LRS LAG-a SAVA

VI Način praćenja i provedbe LRS (način upravljanja provedbom, nadzora provedbe i ocjenjivanja uspješnosti provedbe strategije)

1. Opis praćenja provedbe LRS

Uspješna provedba LRS LAG SAVA podrazumijeva uspostavu kvalitetnih sustava praćenja provedbe i evaluacije učinaka provedbe LRS kako bi se omogućilo jednostavno, učinkovito i dinamično mjerenje napredovanja prema ostvarenju zacrtanih ciljeva, pravodobno djelovanje u slučaju pojave relevantnih odstupanja, ali i kontinuirano učenje, prilagodbu svih procesa kako bi se u konačnici optimizirali i sami rezultati provedbe LRS.

Sustav praćenja provedbe temelji se na sljedećem skupu alata:

- Izradi i praćenju godišnjih operativnih planova s planom aktivnosti i tipova operacija, njihovih nositelja, te skupom specifičnih, mjerljivih, dostižnih, realnih i vremenski određenih pokazatelja (npr. broj realiziranih projekata, broj uključenih dionika, planirana financijska sredstva);
- Izradi redovnih narativnih i financijskih godišnjih izvješća s prikazom svih ostvarenja u prethodnom razdoblju, s analizom eventualnih odstupanja, odnosno obrazloženjima istih, kao i naučenim lekcijama;

- Godišnjem internom i trogodišnjem eksternom evaluacijskom izvješću kojih se prate svi ključni elementi provedbe strategije (usporedba planiranog i ostvarenog, kvantitet i kvalitet rezultata, relevantnost, učinkovitost, djelotvornost, utjecaj, održivost rezultata, dodana vrijednost, ostvarivanje horizontalnih ciljeva, itd.).

Metodologija praćenja i evaluacije učinaka provedbe temeljit će se na preporukama EK i dobroj praksi upravljanja projektnim ciklusom. Kao alati evaluacije koristit će se analiza dokumentacije (LRS, operativni planovi, godišnja narativna i financijska izvješća), tiskani i elektronski anketni upitnici za ciljne skupine i krajnje korisnike mjera i operacija, ali i za sve članove i upravljačke strukture LAG-a, kao i predstavnike lokalnih zajednice i ključnih ciljnih skupina unutar njih, konzultativni grupni i pojedinačni sastanci s odabranim predstavnicima relevantnih dionika, te komunikacija telefonom i virtualnim putem.

Cilj svih aktivnosti jest priskrbiti objektivne informacije o provedbi LRS-a, odnosno svim elementima mjerenja i evaluacije učinaka provedbe LRS-a tijekom cijelog programskog razdoblja. Sva izvješća, uključivo i evaluacijsko izvješće, bit će javno i stalno dostupni na stranicama LAG SAVA, te će se predstavljati i diskutirati na posebnim sjednicama Upravnog odbora i Skupštine LAG SAVA.

Temeljem ovako prikupljenih informacija, izrađivat će se konkretne preporuke i zaključci o mogućnostima unapređenja svih elemenata provedbe LRS-a, uključivo i one koje se tiču revizije same LRS LAG SAVA kako bi se omogućio stvaran uspjeh, ne samo u njezinom formalnom ispunjenju, već prije svega i u smislu stvarnog doprinosa ostvarenju mjerljive dobrobiti za sve dionike LAG-a SAVA-a.

2. Plan praćenja i evaluacije učinaka provedbe

Element plana	Praćenje provedbe	Interna evaluacija	Eksterna evaluacija
Izvršitelj	Ured LAG-a	Ured i interni stručni suradnici LAG-a	Vanjski stručni suradnici
Odgovorno tijelo	Upravni odbor i Skupština	Upravni odbor i Skupština	Ured i interni stručni suradnici LAG-a
Dinamika provedbe	Godišnje	Godišnje	Trogodišnje
Metode i alati	Godišnji operativni plan s pokazateljima; Praćenje dinamike realizacije pokazatelja; Godišnje narativno i financijsko izvješće	Upitnici; Konzultativni sastanci s dionicima; Godišnje evaluacijsko izvješće	Upitnici; Intervjui; Konzultativni sastanci i fokus grupe; Trogodišnje evaluacijsko izvješće
Pokazatelji	Broj potpora; Broj uključenih dionika; Broj uspješno realiziranih projekata; Broj stvorenih i/ili sačuvanih radnih mjesta	Broj ispunjenih i analiziranih upitnika; Broj i kvaliteta povratnih informacija prikupljenih putem upitnika i sastanaka; Stupanj zadovoljstva dionika radom LAG-a i provedbom LRS	Broj ispunjenih i analiziranih upitnika; Broj i kvaliteta povratnih informacija prikupljenih putem upitnika, intervjuja i sastanaka s dionicima; Stupanj zadovoljstva dionika radom LAG-a i provedbom LRS; Ocjena relevantnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, održivosti, utjecaja i

			ostvarene dodatne vrijednosti
Sredstva i resursi	Postotak radnog vremena zaposlenika LAG-a; Administrativni troškovi i režije	Postotak radnog vremena zaposlenika i suradnika LAG-a; Administrativni troškovi i režije; Prostor i osvježenje za sastanke s dionicima	Trošak vanjskog stručnog suradnika; Prostor i osvježenje za događanja i sastanke s dionicima
Proračun	50.000,00 Kn	50.000,00 kn	50.000,00 kn

Tablica 20: Plan praćenja i evaluacije učinaka provedbe

LAG-a ima obvezu svakom projektu dodijeliti odgovarajuće fokus područje i sukladno tome pratiti minimalno propisan specifični pokazatelj (1 projekt - 1 pokazatelj), o kojem će u sklopu Godišnjeg izvješća o radu LAG-a, kao kumulativnu vrijednost (2016. do godina n) na razini LRS, izvijestiti MP/UT za odobrene i u potpunosti isplaćene projekte. Fokus područja te mjerljive indikacije nalaze se u donjoj tablici

Fokus područje PRR	Pokazatelj
2A	broj isplaćenih korisnika
2B	broj isplaćenih korisnika
3A	broj isplaćenih korisnika
4A*	ukupna poljoprivredna površina (ha)
6A**	isplaćena javna sredstva
6B	stanovništvo koje ima koristi od poboljšane usluge/infrastrukture – brojčano

Tablica 21: Fokus područja i mjerljive indikacije

3. Opis procjene LRS

LRS pripremljena je na način da je pratila u potpunosti program ruralnog razvoja, te je osigurala financiranje projekata koji će zadovoljiti ciljeve Programa ruralnog razvoja RH.

Projekti koji će biti provedeni na razini LAG-a osigurati će razvoj ruralnog područja primjenjujući LEEADER načela.

Procjena je da su ciljevi planirani u sinergiji sa korisnicima, te da će provedba projekata iz LRS ići u smjeru zadovoljenja svih zadanih kriterija, te da će se indikatori razvoja ostvarivati prema planu.

Važno je naglasiti da će LAG SAVA osigurati da sve nadzore i evaluacijske aktivnosti koje će biti potrebno provesti, odrađuje vanjski procjenitelj, odnosno neovisni evaluator, koji ne smije imati sjedište na području LAG-a, kako bi se čim više naglasila transparentnost procesa.

VII Opis sposobnosti provedbe LRS

LAG SAVA osnovan je sa ciljevima da kvalitetno i efikasno pruža informacije o potencijalnim programima koje će se provoditi na području LAG-a.

LAG SAVA ima preko 100 članova skupštine, te spada među veće LAG-ove u Hrvatskoj.

Samim time sposobnost provedbe LRS ne dolazi u pitanje jer je broj zainteresiranih velik, a stručnost kadra zadovoljavajuća.

LAG SAVA u potpunosti je opremio ured u Zaprešiću, te sa tehničke strane može apsolutno zadovoljiti sve potrebe provedbe LRS, te je u planu daljnji razvoj mreže ureda po cijelom području LAG-a.

1. Ljudski kapacitet za provedbu LRS

Lag SAVA odabrao je putem natječaja voditeljicu LAG-a koja je magistra ekološke poljoprivrede i agroturizma, te su njezina stručna znanja i kompetencije dovoljne za formiranje timova koji će kvalitetno i savjesno provoditi LRS.

Voditeljica LAG-a organizirati će praćenje procesa provedbe LRS na način da će organizirati odgovorno tijelo za funkcioniranje sustava. Također osigurati će i elektronsku sigurnost pohrane podataka koji će biti ključni za procese evaluacije. Obaveza voditeljice LAG-a također je dostava relevantnih podataka UT/MP, te prvenstveno UO i skupštini LAG-a.

Nakon potpisivanja ugovora sa APPRRR oformiti će se radna skupina (najkasnije 6 mjeseci od potpisivanja) koja će biti imenovana od strane Skupštine LAG-a, te će ta radna skupina osigurati dodatne kapacitete za rad LAG-a i procese provedbe strategije

Također sklopljen je ugovor sa RRA Zagrebačke Županije koja je kroz projekte SAPARDA i IPARDA do sada provela preko 70 projekata i svojim savjetodavnim uslugama provela projekte u financijskom iznosu od preko 100 miliona kuna.

2.Financijski kapacitet za provedbu LRS

Lag SAVA će putem svojih članica ostvariti financijske kapacitete za provedbu LRS 2014-2020. plaćanjem članarina. Trenutno članarina iznosi 0,50 HRK po stanovniku za svaku jedinicu lokalne samouprave što iznosi oko 60.000,00 HRK godišnje, no sve članice spremne su sudjelovati u provođenju kvalitetnih projektnih ideja, te sam tijekom novca potreban za provođenje projekata neće doći u pitanje.

Također LAG SAVA koristi i sve ostale moguće izvore financiranja, od Zagrebačke Županije, te ostalih potencijalnih bankarskih kredita koji će u slučaju potrebe biti realizirani.

3. Iskustvo u provedbi LEADER pristupa u programskom razdoblju 2007 – 2013

LAG SAVA nema značajnijeg iskustva u provedbi projekata financiranih iz EU sredstava jer nije bio akreditiran u prošlom programskom razdoblju 2007.-2013. te nije provodio projekte kroz mjeru 202 IPARD programa. Ipak, LAG aktivno radi na okupljanju dionika, te je od samih začetaka sudjelovao u više projekata i inicijativa. Kroz ovaj projekt, uz stručnu pomoć djelatnika RRA Zagrebačke Županije d.o.o. nastavljaju se edukacije i skuplja potrebno iskustvo koje promovira načela LEADER pristupa.

4. Iskustvo u provedbi projekata izvan mjere LEADER

Lag SAVA ima u planu provedbu projekata koje nisu dio Programa ruralnog razvoja, odnosno plan je koristiti sva sredstva u kojima je LAG SAVA prihvatljiv korisnik. LAG SAVA pokrenuo je inicijativu zajedničke suradnje sa Slovenskim LAG-ovima, te se očekuje da će se tijekom narednog razdoblja uspjeti prijaviti kao partner na raznim projektima prekogranične suradnje i razvoja civilnog društva.

VII Financijski plan

1. Financiranje rada LAG-a (izvori financiranja)

Lag SAVA ostvario je potporu iz Mjere 19.1. Programa ruralnog razvoja, u iznosu od 551.348,00 kuna, te je tim sredstvima financirao rad i uspostavu LAG-a u proteklom razdoblju, te je financirao edukaciju i izradu LRS 2014-2020. Također uspostavljeno je financiranje putem članarina i to u iznosu od 50 lipa po stanovniku za svaku Jedinicu lokalne samouprave. Ostali članovi LAG-a SAVA ne plaćaju članarinu.

2. Financiranje provedbe LRS

Provođenjem mjera ruralnog razvoja putem programa ruralnog razvoja iz mjere 19.2 financirati će se provedba LRS- LAG-a Sava.

Lag SAVA planira prema programu ruralnog razvoja iz Mjere 19.2. ostvariti potporu od 1.412.500 €, što će zadovoljiti financiranje provedbe strategije razvoja. Također je planirano i financiranje u smislu korištenja mjere 19.3. (70.625,00 €). i 19.4. (353.125,00 €) iz kojih se očekuje ukupna potpora u iznosu do 423.750,00 € za projekte suradnje i financiranje rada LAG-a u narednom razdoblju.

Važno je napomenuti da u trenutku donošenja dokumenta još nije izašao službeni pravilnik o provođenju Mjera 19.2, 19.3, 19.4, te su izračuni i sadržaj uzimani u obzir prema nacrtima pravilnika.

3. Procjena potrebnih financijskih sredstava za provedbu projekata

Prema navedenim tablicama do sada, potreba financiranja projekata je procijenjena na iznos od 1.412.500,00 €.

U tablici 22 je prikazana alokacija sredstava po godinama i mjerama.

MJERA	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
6.1.		20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
6.3.		10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
4.1.1.		20.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	20.000,00
4.2.1.			25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
3.1.1.			2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00	2.500,00
3.2.1.			20.000,00				
16.4.1.		50.000,00		50.000,00			
6.4.	25.000,00	25.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	
6.2.	15.000,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00
8.5.2.		25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00		
7.4.	25.000,00	50.000,00	25.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	25.000,00
UKUPNO	65.000,00	215.000,00	232.500,00	287.500,00	252.500,00	227.500,00	132.500,00

Tablica 22: Alokacija sredstava po godinama i mjerama

Financijske potrebe alocirane su tijekom razdoblja 2017-2021 gotovo u jednakim omjerima, s obzirom da se smatra da će provedba LRS-a upravo u tom razdoblju biti najintenzivnija i najzahtjevnija.

Ukupni planirani proračun korištenja sredstava LAG-a uključujući mjeru 19, iznosio bi 1.836.250,00 €.

VIII ZAKLJUČAK

Blizina glavnog grada Republike Hrvatske, grada Zagreba, te neposredna blizina Republike Slovenije kao i izuzetno bogata prirodna i kulturna baština, području LAG-a SAVA pružaju bezbroj mogućnosti u vidu ruralnog razvoja i to na poljima poljoprivrede, poduzetništva, trgovine i turizma.

Ovom Lokalnom razvojnom strategijom planira se razvoj upravno na tim područjima. Kroz odabrane Mjere nadamo se da će, osim zacrtanih ciljeva, provođenje LRS imati pozitivan utjecaj, ne samo na korisnike Mjera, već i na cjelokupnu zajednicu podizanjem kvalitete života, otvaranjem novih radnih mjesta i pružanjem prilike mladim ljudima da rastu i razvijaju se na ruralnom prostoru. Prostoru koji pruža mnogobrojne mogućnosti, no traži rad, predanost i volju za uspjehom.

"Svakog dana ponesi kanticu zemlje na jedno mjesto,

I sagradit ćeš planinu"

Konfucije